

Можливо, колись вони стануть символами місць, в яких побудовані, як Ейфелева вежа та скляна призма у Луврі стали символами Парижу. Але, якщо мова йде про будинки-новації, що не стоять автономно, а знаходяться в структурі історичної вулиці, то за своєю нетиповою пластикою вони обов'язково привертають увагу спостерігача, побудовані на контрасті, претендуючи відразу на акцентні позиції. І часто будинок, що за своєю планувальною структурою мав бути рядовим в забудові вулиці, завдяки своїй незвичній пластичності, своєрідним матеріалам та стилістиці стає своєрідною домінантою, перетягуючи на себе зорові координати. Акцент і фон іноді змінюються місцями. Така стратегія на випереджуючу архітектуру призведе в подальшому до того, що амбіції нащадків спонукатимуть їх творити об'єкти, які ще більше яскраві та нетипові.

Г.А. Носенко,

*доцент Київського національного
університету будівництва і архітектури*

РЕЛЬЄФ ЯК МІСТОУТВОРЮЮЧА ОСНОВА МІСТ МАЙБУТНЬОГО

Важливими умовами, що забезпечують використання художнього потенціалу ландшафту як першооснови архітектурно-просторової композиції міста є:

- ясність прочитання ландшафту, тобто легкість розпізнавання, порівняння та засвоєння значення для художньої структури окремих його компонентів, виразна різниця між геометричними характеристиками їхніх окремих однорідних елементів (наприклад, різна висота гір або глибина долин, ярів, балок тощо);
- наявність візуальних взаємозв'язків, що забезпечують поєднання окремих частин в ціле;
- композиційна впорядкованість, гармонійне співвідношення як однорідних елементів, так і всіх компонентів загалом;
- цілісність загального враження від певної матеріально-просторової системи, яка й створює образ ландшафту.

Ієрархічні рівні елементів містобудівельної композиції та їхня взаємодія з ландшафтом. До найбільш типових для розміщення міста на складному рельєфі належать такі ієрархічні рівні елементів просторової композиції:

- матеріальні домінанти – унікальні історичні ансамблі міста й окремі пам'ятки архітектури, а також значні за функціональним, архітектурним і соціальним критерієм сучасні об'єкти, розміщені на найвищих відмітках

рельєфу (прийом посилення композиційного значення архітектурних об'єктів);

- просторові домінанти – головні площі та вулиці з «відкритим» характером сприйняття простору, орієнтовані на пам'ятки архітектури та головні ландшафтні компоненти міста (гори, пагорби, акваторії тощо);
- матеріальні акценти – цінні в стилістичному та історичному відношенні елементи забудови (окремі будівлі, їхні комплекси та ансамблі);
- просторові акценти – перехрестя, курдонери, вулиці як «відкритого» характеру сприйняття простору (з багатоплановими перспективами, орієнтованими на цінну в стилістичному відношенні забудову або головні ландшафтні компоненти), так і «закритого» (з обмеженою кількістю планів).

Ієрархічним рівням проектування відповідають певні структурні елементи композиції: домінанти на рівні ансамблю – це окремі будівлі, на рівні міста – це ансамблі, на регіональному рівні – цілі поселення або ландшафтні комплекси.

Аналіз композиції рельєфу міста. Головна мета аналізу композиції ландшафту – виявлення взаємозв'язку природних просторів та характерних форм рельєфу, визначених у геометричних параметрах та їх узгодження з потребами подальшого розвитку чи реконструкції матеріального середовища міста.

Аналіз композиції природного ландшафту, спрямований на дослідження властивостей природної підоснови міста (рельєфу), які можуть бути використані з точки зору створення виразної композиції міста. Такий аналіз – один із суттєвих факторів прийняття рішення про подальший просторовий розвиток міста.

Містобудівні рішення базуються на аналізі таких аспектів ландшафту: фізико-географічному; містобудівному – аналіз і класифікація ландшафту за його просторовими характеристиками. При застосуванні найбільш узагальнених категорій, таких як простір і матерія та використанні геометричних характеристик опису цих категорій, матеріально-просторова структура ландшафту легко співвідноситься з класичними методами структурування та аналізу архітектурного середовища, зокрема, з пропорціонуванням, з поняттями домінанта, акцент, просторовий модуль та масштаб. Виявлення гармонійних залежностей в розміщенні основних елементів художньої структури ландшафту виконується на основі визначення модулю в розміщенні його матеріальних та просторових елементів.

Методи дослідження художнього потенціалу рельєфу.

на першому етапі прийняття професійних вирішень відносно композиції планування та забудови допомагає спрощене, схематичне представлення матеріально-просторової підоснови міста (рельєфу). При цьому виявляються: елементи ландшафтних комплексів; елементарні поверхні природних форм; типові природні форми ландшафту.

Аналіз композиції ландшафтно-містобудівних комплексів відображається в різних за змістом схемах: реконструкція рельєфу, його орографічної структури; генералізації рельєфу; характеристик просторових та метричних особливостей структури рельєфу; узагальнююча схема композиційної структури рельєфу. Такий аналіз дозволяє зробити висновки відносно: подальшого розвитку (збереження або доповнення) існуючої композиційної системи міста; розміщення та композиційної активності (ієрархічного рангу) нових матеріальних (збудови) та просторових (планувальних) елементів.

В.В. Самойлович,

*доктор архітектури, професор Київського національного
університету будівництва і архітектури*

О.В. Дорожкін,

аспірант Київського національного університету будівництва і архітектури

СМАРТ-МАТЕРІАЛИ В АРХІТЕКТУРІ

Нові досягнення у технології смарт-плівок, що базуються на використанні фотохромного ефекту, уможливають широке впровадження виробів на їх основі у будівництво. Проте незрозуміло, якими композиційними прийомами збагатиться архітектура внаслідок цього, та як це вплине на стилістичні риси сучасної архітектури. Метою є визначення можливих композиційних прийомів застосування смарт-матеріалів в архітектурі та оцінити їх можливу стилістичну роль.

Смарт-матеріали – це світлопрозорі конструкції, що змінюють свої оптичні властивості в залежності від властивостей середовища. Вони побудовані на використанні фотохромного, термохромного, електрохромного або інших фізичних ефектів та зазвичай передбачають зміну кольору та світлопроникності. Смарт-ефект притаманний певним природним матеріалам, наприклад, опалу, содаліту тощо.

Смарт-скло представляє собою триплекс, між двома шарами скла у якому розміщена плівка, що надає йому відповідних властивостей. Наразі існує багато її видів, що реагує на зміну різних властивостей середовища. Широко використовуються матеріали, що змінюють свої показники під впливом